

ны прѣзри щастіето! излагаме нуждѣтъ прѣдъ лицето на родолюбивѣтъ ви общинѣ, съобщихме я и въ Турція¹⁾. Като хроникира този апелъ, Славейковъ казва, че всѣки градъ трѣбва да се осланя на себе си, ако иска да успѣва и, прѣди всичко, да прави училища, а не черкви. Но въпрѣки туй, подарява 10 разни книги²⁾.

Все пакъ най-голѣмото нещастие на вранци е била не тѣхната бѣдностъ, не и невѣжество имъ, а владишкия замѣстникъ Паиси, който, за да се задържи въ епархията си, е билъ готовъ на всичко. Самъ българинъ отъ Кукушъ, той се е обявилъ за най-голѣмъ врагъ на българщината, прѣзрѣлъ родния говоръ, обрекълъ на гладна смъртъ дори своитѣ родители³⁾. Въ стремежа да си гарантира сигурно положение и успѣхи, той прибѣгналъ най-първо да спечели вранскитѣ първенци на своя страна⁴⁾, като въ сѣщо врѣме, при липса на гърци и гъркомани, е далъ всичката си подкрѣпка на усилящата се все повече и повече сръбска пропаганда. Не ще съмнѣние, че най-голѣмъ врагъ въ тия му домогвания сж били учителитѣ, въ повечето случаи буйни и неподатливи. Но въпрѣки своята ловкостъ и хитрина, въпрѣки и приятелството му съ нишкия управителъ Мидхадъ-паша, не всѣкога е успѣвалъ сръщу тѣхъ, дори и тогава, когато е ималъ на рѣка всички фактори, отъ които е зависѣла сждбата имъ.

На учителитѣ и на здравето инакъ чувство къмъ родното дѣло се дължи, въпрѣки всички противодѣйствия, упорството на вранци да се борятъ за българска самостоятна черковна иерархия още отъ първнитѣ дни на мисълта за нея. За доказателство ще поменемъ узунджовския мемоаръ отъ 15 септември 1860 год., подписанъ отъ множество търговци, участвуващи на узунджовския панаиръ, между които 6 вранци, и отпратенъ до султанъ Меджида. Въ този мемоаръ се казва, че подписалитѣ го сж се отрекли отъ грѣцката патриаршия и, че не припознаватъ грѣцкитѣ владици, изпращани силомъ въ епархиитѣ, дѣто живѣятъ българѣ⁵⁾.

Прѣзъ 1866 год. бива назначенъ за учителъ въ Враня Н. Шишеджиевъ, родомъ отъ Сопотъ, ученикъ на Юрданъ

1) Турция, г. III, бр. 39, стр. 2—3 отъ 25 мартъ 1867 г.

2) Македония, г. I, бр. 18, стр. 3—4 отъ 1 априлъ 1867 г.

3) Турция, г. II, бр. 33, стр. 135—136 отъ 5 мартъ 1866.

4) България, г. II, бр. 75, стр. 356, кол. 1 отъ 24 августъ 1860 г.

5) България, г. II, бр. 81, стр. 442 отъ 5/17 септ. 1860.